

til sine Penge igjen. Man havde tænkt sig, at man, ved at opføre Theaterbygningen paa en økonomisk Maade, af Hensyn til Stadens stigende Befolkning, ved at gjøre Driften simplere, end den er, kunde være kommen saa vidt, at Theatret saa at sige kunde staa paa sine egne Ben, og det kunde man, saa snart man havde villet handle saaledes. De aarlige Indtægter ere jo allerede stegne saaledes, at man kunde opnaa det, at man ikke behøvede stadig at komme til Rigsdagen med disse idelige Fordringer, Theatret vedkommende, med Hensyn til hvilke man virkelig maa give en Del af Statsborgerne Ret, naar de lige over for dem, de have sendt til Rigsdagen, yttre, at de ikke have saa stor Interesse i Lar for Lar at bevilge dem, naar de se, hvorledes der handles med disse Penge. Men Hensigten med Loven er aldeles ikke bleven gennemført. Der er en dyrere Drift, en dyrere Bygning, en dyrere Vedligeholdelse, og Følgerne maatte komme, som de ere komne. Det er ikke Lovens Skyld, det er Kirke- og Undervisningsministeriets egen Gjennemførelse af Loven, der fører alle disse Følger med sig. — Endelig, for at give Rigsdagen frie Hænder med Hensyn til dette Foretagende, for at den ikke skulde være bunden og bagefter bære Følgerne af Regjeringens egne Misgreb, naar den kom og sagde, at den havde bygget saa dyrt, og baaret sig saaledes ad, som den har gjort, var der taget den Bestemmelse: „Ved Finantsloven for 1875—76 fastsættes det, hvorledes den samlede Byggegjæld til Sorø Akademi fremitidigt skal afgjøres.“ Deri ligger jo, at man vilde give Rigsdagen Leilighed til at afstemme dette Forhold saaledes, og paa Finantslovene havde det samme Udvalg, som havde gennemført denne Lov, sat Bestemmelser, der kunde gjenoptages i de 5 Lar, og naar de saa ikke vare mere paa Finantsloven efter de 5 Lars Forløb, havde Rigsdagen i finantiel Henseende, efter at Regjeringens egen Theaterlov var lagt aldeles til Side, fuldstændig frie Hænder over for dette Forhold; det at paaberaabe sig det som en Statsanstalt, saaledes som Mindretallet i Finantsudvalget har gjort, er Noget, som i alt Fald ikke har været denne Lovs Hensigt. — Nu har jeg tilsladt mig at gienngaa denne Lov og viist, hvorledes alle de Overskriftelser, der ere foretagne, ikke kunne faae noget som helst Tilhold i Lovens Bestemmelser, idet Loven havde forudsat det Altsammen og givet Ministeriet Myndighed til at vælge det, der var mest formaalstjenligt; men tværtimod, Ministeriet er gaaet ind paa det, der var aller dyrest, der var uigjennemførligt, det, der medførte de stadig stigende Udgifter uden tilsvarende Indtægter, og som Følge deraf maa vi, naar vi se hen til det, som er fæst, betragte Gjennemførelsen som et stort Misgreb, medens den Lovgivning, der her er traadt til, har havt den ærligste, den mest redbonne Hensigt med at løse dette ofte tilbagekommende, uhyggelige Spørgs-

maal saaledes, at det vilde blive til Held for Alle. Og det kunde ogsaa være blevet til Held for Alle, naar man virkelig med en ærlig og rebelig Villie, overensstemmende med Lovens samtlige Paragrafer, sete alle som en Helhed, havde søgt at løse denne Opgave.

Der er en Side af Sagen, som jeg selvfølgelig ikke føler mig opfordret til at tale om, da Andre ere kaldede dertil. Det er den særlig finantielle Side. Da nu altsaa alle disse Overskriftelser kom, medens Rigsdagen var samlet havde man en Fornemmelse af, at vedkommende Minister søgte sig saa fremmed for denne Forsamling her, at han ikke turde være ved, hvad han havde handlet, men hvad man ikke turde komme frem med overfor Folkets lovlige Repræsentanter, som havde givet Loven, tillod man sig at gjøre uden at spørge selve Repræsentationen dærom. Men Ansvarer for paa denne Maade at fortolke og gienngaa Loven og gjøre en Gren af Statsstyrelsen, som laa under Ministeriet, ildeset af en stor Del af Befolkningen, maa ligge hos vedkommende Minister, som gienngaa Loven. — Jeg har nu søgt, saa tydelig som jeg er i Stand til, at paavise, hvorledes Lovens Hensigt har været, og hvorledes den høitærede Minister har gienngaaet den, og jeg har søgt at vise, at det ved denne Leilighed ikke alene er Hensynet til de Tal, som staa i Statsrevisionens Betænkning, og ikke alene den finantielle Side af Sagen, der har havt Indflydelse paa Repræsentationens Opfattelse, men at det er en ganske simpel Fordring paa Redebonhed til at gienngaa en Lov i den Mening og Mand, hvori den er givet, og jeg fastholder dette. Er der noget Punkt, hvor man har Ret til at fordrø en saadan Redebonhed, saa er det med Hensyn til en Lov, i hvis Tilbliven Ministeriet selv ikke har havt den mindste Del, men har maattet tage den helt og holdent fra Repræsentationens Haand.

Suel: Det Spørgsmaal, som foreligger her, er af en saa omfattende Natur, at allerede Nødvendigheden ligefrem byder, at man kun holder sig til Hovedpunkterne, kun medtager, hvad der er afgjørende for Sagens Betydning i sin Helhed, og derimod lader de mindre Argumenter af underordnet Betydning, men som dog kunne tjene til at belyse Sagen, foreløbig ligge. Det jeg med dette for Die skal tillade mig at omtale nogle enkelte Punkter, saa skal jeg først holde mig til det Punkt, som angaar Overskriftelsen paa Reserveconden. Der har fra Først af — det kan man ikke negte — herfæstet en vis Væksen med Hensyn til Opfattelsen af Theatrets Reserveconden. Alle ere enige om — ogsaa den ærede Minister, som har talt i Dag —, at Forholdet indtil 1855—56 var det, at der af Reserveconden Intet kunde udredes uden efter Bevilling. Efter den Tid er der derimod opstaaet Tvivl og Væksen; og den